

Mededelingen inzake het boswezen, de houtvoorziening en de jacht.

BOSBRANDWEER*)

De Hoofdafdeling Bosbouw heeft op 12 Mei een aantal vertegenwoordigers van de Nederlandse pers te gast gehad om hun een en ander te vertellen over de organisatie van de bosbrandweer.

Daarnaast was het de bedoeling een beroep te doen op de pers om de vacantiehouders te wijzen op het grote gevaar van onvoorzichtigheid met vuur.

Deze excursie was georganiseerd door het Veluws Bosbrandweer Comité, en de leiding ervan berustte bij de voorzitter van dit Comité de heer W. B r a n t s m a, opper-houtvester van H.M. de Koningin en lid van de Hoofdafdeling Bosbouw.

Voor de oorlog bestonden hier en daar bosbrandweercomité's of -verenigingen, welke de bosbrandweer zoveel mogelijk centraal regelden. Dit was b.v. het geval in de provincie Utrecht, in de Z.O.-hoek van Noord-Brabant en op de Veluwe.

In 1942, toen de omstandigheden ten gevolge van de luchtoorlog veel gevaarlijker werden, heeft het Rijk de bosbrandweezorg aan zich getrokken en bij de Rijksinspectie van het Brandweerwezen en de Luchtbescherming ondergebracht.

Na de oorlog bleef de Rijksinspectie voor het Brandweerwezen de zaken regelen, in welke tijd — mede dank zij de grote medewerking van de Hoofdinspecteur van het Brandweerwezen, de heer P. L. v a n B o v e n — veel werd opgebouwd van hetgeen in de oorlog vernield of gestolen werd (torens, telefoon, gereedschappen).

Ook de Regering zag in, dat de in de bezettingstijd sterk gecentraliseerde bemoeienis van de Overheid inzake de bosbrandbestrijding als een noodmaatregel moest worden beschouwd.

Met ingang van 1 Januari 1947 droeg de Minister van Binnenlandse Zaken de zorg voor de bosbrandweer in ons land over aan de Hoofdafdeling Bosbouw van de Stichting voor den Landbouw.

Onder leiding van de toenmalige voorzitter Jhr W. H. d e B e a u f o r t stelde de Hoofdafdeling Bosbouw zich op het standpunt, dat de bosbrandweerorganisatie zich regionaal zou moeten ontwikkelen naar de speciale eisen van iedere streek.

Aard, omvang en verspreiding van het bosbezit spelen hier een grote rol. De beste voorbeelden van regionale samenwerking kunnen wel de Veluwe en Oost-Utrecht worden genoemd. Beide gebieden kunnen ook bogen op een langdurige vooroorlogse ervaring.

*) Overgenomen uit „Mededelingen” Stichting v. d. Landbouw, 4 no. 10 (20/5 '49), 1949.

Een nauwe samenwerking tussen gemeenten, Staatsbosbeheer en particulieren is absoluut noodzakelijk voor effectieve voorzorgsmaatregelen c.q. bestrijding van branden.

Juist de omstandigheid, dat de bestrijding van bos- en heidebranden niet gemeentewijs afdoende kan worden behartigd, pleit voor dit onderling overleg. Wat heeft het immers voor zin als een gemeente b.v. besluit een toren te bezetten en een andere gemeente niet? De eventuele melding kan alleen goed werken, indien het gebied als één geheel wordt beschouwd; gemeentegrenzen mogen bij deze praktische uitvoering geen rol spelen.

De Hoofdafdeling Bosbouw heeft een systeem van financieren gepropageerd, waarbij de gemeenten (zoals bijv. op de Veluwe, in de Achterhoek en Liemers en Oost-Utrecht) regionaal een omslag van een bepaald bedrag per ha bos en heide, in een gemeente liggend, onafhankelijk van de bezitsverhouding, alsmede een bepaald bedrag per inwoner betalen.

Deze bijdragen zijn o.a. bedoeld voor de torenwachten, telefoonkosten, verzekering en de bluslonen.

Op deze wijze dragen niet alleen de gemeenten met bos en heide doch ook de gemeenten met veel inwoners aan de organisatie bij. De gemeenten in welke omgeving geen bos en heide ligt, staan buiten deze regeling.

De beseigenaren dragen zelf het risico voor houtverlies bij brand en vergroten dit risico door hun bossen voor het publiek open te stellen. Hiermede wordt echter een groot sociaal belang gediend n.l. het verschaffen van recreatiemogelijkheden aan de stedelijke bevolking.

Alles moet dan ook in het werk worden gesteld om het publiek erop te wijzen, dat brandgevaar vermeden moet worden, dat men bij droog weer in bos en hei niet moet roken enz.

Op dit doel is ook gericht het ontworpen bord met de „Rode Haan” en een randschrift „Wacht U voor de Rode Haan, brandgevaarlijk”.

Het is de bedoeling, dat deze borden worden aangeschaft door bosbezitters en uitgezet in brandgevaarlijke tijden.

Het wettig gedeponeerde kenteken de „Rode Haan” wordt ook gebruikt als insigne voor de leden van de blusgroepen van de vrijwillige bosbrandweer. De dragers van de insignes hebben ook de taak onvoorzichtigen te waarschuwen.

In 1947 heeft de Minister van Binnenlandse Zaken tevens een aantal jeeps aan de Hoofdafdeling Bosbouw overgedragen, welke aan diverse gemeenten in ons land in bruikleen zijn gegeven.

De „Uitvoerende Commissie voor de vrijwillige bosbrandweer in Nederland” vergadert regelmatig om de kwesties, de bosbrandweer betreffende, te bespreken.

Als voorzitter en secretaris fungeren de voorzitter en secretaris van de Hoofdafdeling Bosbouw van de Stichting voor de Landbouw, respectievelijk Dr Th. C. Oudemans en Mr S. J. Halbertsma. Voorts hebben in de Uitvoerende Commissie zitting de heren P. L. van Boven, Hoofdinspecteur van het Brandweerwezen, Ir. H. W. Schenkenberg van Mierop, houtvester bij het Staatsbosbeheer, C. E. W. Nering Bögél, burgemeester der gemeente Ommen, P. J. Drost, houtvester van de Nederlandsche Heidemaatschappij en J. Westrik, adviseur van de vrijwillige bosbrandweer.

De Hoofdafdeling Bosbouw heeft gemeend de werking van de bosbrandweer het best te kunnen demonstrenen op de Veluwe, omdat de Veluwse bosbrandweer wel een van de best georganiseerde van ons land is.

Na de grote brand bij Kootwijk, op 29 Mei 1929, toen enige honderden ha bos in één middag verloren gingen, werd op de Veluwe door de heren C. M. van 't Hoff, houtvester van het Staatsbosbeheer, J. Westrik, burgemeester van Barneveld en Jhr A. J. B. van Suchtelen van de Haare, Opperhoutvester van H.M. de Koningin, het Veluws Bosbrandweer Comité opgericht, werkende met 74 Bosbrandweergroepen ieder van 20 à 25 man, 40 depots met gereedschappen en een aantal brandtorens.

In 1942 moest dit Comité de werkzaamheden staken toen alles door het Rijk geregeld en ook betaald werd.

In begin 1948 riep de Commissie der Koningin een vergadering bijeen van alle Veluwse Burgemeesters en de Hoofdafdeling Bosbouw van de Stichting voor de Landbouw; op bedoelde vergadering heeft het voorlopige Bestuur van het tot nieuw leven gekomen Veluws Bosbrandweer Comité een uiteenzetting gegeven hoe — met volledig behoud van des burgemeesters hoofdschap van de Brandweer — de bosbrandweer centraal geregeld kon worden op de Veluwe, waar ongeveer $\frac{1}{3}$ deel van het Nederlandse bos gelegen is.

Door toetreden van alle 22 Veluwse gemeenten en het betalen van f 0,02 per inwoner en f 0,05 per ha bos en heide door iedere gemeente — waarbij dan nog de Hoofdafdeling Bosbouw en enige grote lichamen, zoals het Staatsbosbeheer, een bijdrage voegen — is het mogelijk gebleken het oude V.B.C. in meer uitgebreide en volmakter vorm, de zorg voor de bosbrandweer weer op zich te doen nemen.

Uit genoemde inkomsten worden de blus- en torenwachtlonen, het onderhoud der brandtorens, de telefonen, de linktoestellen, de gereedschappen en de verzekering van alle groepsleden betaald.

De Veluwe wordt verdeeld in vijf meldingscentrales, en wel Arnhem, Apeldoorn, Ede, Voorthuizen en Nunspeet.

Bij ieder van de genoemde centrales is een linktoestel (radio-, zend- en ontvangtoestel), zodat de commandanten te allen tijde elkaar kunnen bereiken en met elkaar kunnen overleggen.

De centrale meldingspost Apeldoorn, waar alle torenberichten binnenkomen of door de andere meldingscentrales gemeld worden, heeft een kaart, waarop alle torens met telefoon en hun richtingschijf zijn ingeschetst en welke de jaren door veel dienst deed.

Thans is deze kaart enorm verbeterd, doordat alle 23 torens, alle 74 groepen, alle 17 technische leiders en alle 36 materiaaldepots, alle 10 militaire groepen en de 5 meldingscentrales van verschillend gekleurde lichtjes voorzien zijn, zodat die kaart steeds de stand van zaken bij een brand te zien geeft.

Het zal duidelijk zijn, dat snel en doeltreffend kan worden opgetreden, daar door de hulp der grote brandweercorpsen, grote waterwagens van soms 4000 l. ter beschikking zijn (Apeldoorn 2, Ede 2, Barneveld 1, Garderen 1, Arnhem 1, en er komen er nog meer) en aangezien auto's met radiozenders en de zgn. Walkietalkie's door Apeldoorn, Arnhem en Ede kunnen worden uitgezonden.